

Schattingsstudie vloeistofverspilling van Nederlanders thuis 2022 Resultaten en onderzoeksverantwoording

Manuel Kaal

T.a.v. Voedingscentrum

244410654 | 04 juli 2022

1 Inleiding

Kantar Public heeft in opdracht van het Voedingscentrum voor de derde keer onderzoek gedaan naar de mate van vloeistofverspilling van Nederlanders in het eigen huis via het riool. Verspilling buiten het huis is niet meegenomen in dit onderzoek. Bij dit onderzoek wordt alleen uitgegaan van drinkbare vloeistoffen die géén water uit de kraan zijn. De onderstaande vloeistoffen zijn in het onderzoek meegenomen. Mineraalwater, water met een smaakje (inclusief water met prik en limonade), plantaardige dranken (bijvoorbeeld sojadrink, amandeldrink of haverdrink) en plantaardige dikvloeibare variaties (bijvoorbeeld sojayoghurt of kokosyoghurt) zijn dit jaar voor het eerst meegenomen.

Vloeistof categorieën:

- Melk en karnemelk
- Zuiveldrank
- Dikzuivel producten
- Plantaardige dranken (bijvoorbeeld sojadrink, amandeldrink of haverdrink)
- Plantaardige dikvloeibare variaties (bijvoorbeeld sojayoghurt of kokosyoghurt)
- Frisdrank en sappen
- Mineraalwater en water met een smaakje (inclusief water met prik en limonade)
- Wijn
- Bier
- Koffie en thee

Met dit onderzoek komen we tot een schatting van de hoeveelheid verspilling van drinkbare vloeistoffen in Nederland. De resultaten van dit onderzoek worden vergeleken met de resultaten van het onderzoek dat in 2019 is uitgevoerd. De belangrijkste conclusies vindt u op de volgende pagina.

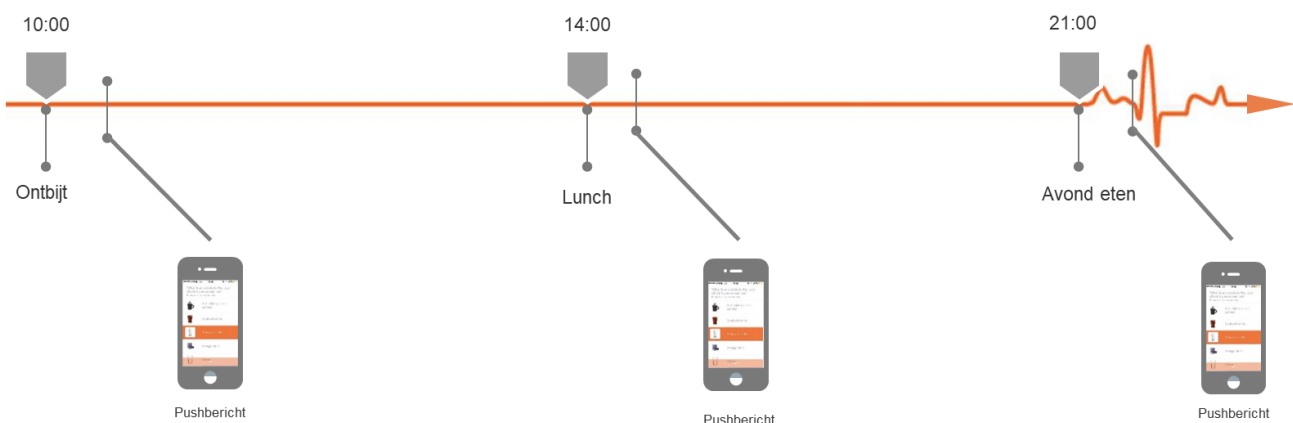
De resultaten in dit onderzoek zijn op persoonsniveau.

2 Onderzoeksverantwoording

Vragenlijst

De vragenlijst is in samenspraak met het Voedingscentrum opgesteld. Na de startbijeenkomst heeft Kantar Public de bestaande vragenlijst ten opzichte van de vorige metingen geactualiseerd en aangepast. Het Voedingscentrum heeft daar weer feedback op gegeven. Na akkoord op de vragenlijst is deze geprogrammeerd. De testlink is eveneens met het Voedingscentrum gedeeld waarna nog laatste feedback kon worden gegeven voordat het veldwerk van start zou gaan. Er is uitgegaan van een gemiddelde invulduur van 2 minuten per vragenlijst.

Er is gekozen om het gedrag van respondenten uit te vragen over het afgelopen dagdeel (ochtend, middag en avond). We hebben per groep driemaal per dag, gedurende twee dagen het verspildgedrag geregistreerd. Mobiel onderzoek biedt het voordeel dat respondenten de kans krijgen om 'in the moment' te reageren middels een trigger op basis van tijd. Onbewust gedrag wordt daardoor meetbaar gemaakt. Dit verbetert de kwaliteit van de data en verkleint de bias. Hieronder staat schematisch weergegeven wanneer respondenten een pushbericht ontvingen om het dagboekje in te vullen. Respondenten kregen een incentive indien zij beide dagen hadden deelgenomen.

Doelgroep en steekproef

De doelgroep van het onderzoek zijn Nederlanders van 4 jaar en ouder, representatief op geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, grootte van het huishouden en regio. Om de steekproef te selecteren voor het veldwerk is gebruik gemaakt van het Kantar respondentenpaneel (NIPObase). De uiteindelijke netto steekproef bestaat uit 835 respondenten van 4 jaar en ouder. De steekproefkenmerken zijn gelijk aan die van de vorige meting.

De steekproef is representatief getrokken op de kenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, grootte van het huishouden en regio. Er is een grote steekproef getrokken welke vervolgens 'at random' verdeeld is over drie groepen. Dit, omdat het veldwerk verdeeld is over twee keer twee dagen en één keer drie dagen om zo tot een week te komen. Er is een bruto steekproef van $n=2.000$ uitgestuurd, de respons komt daarmee neer op 42%.

Methode en veldwerkperiode

De dataverzameling vond plaats via het internet (CAWI). Bij deze methode wordt de geprogrammeerde vragenlijst op internet gehost. De uitnodigingen voor het invullen van de vragenlijst worden via e-mail verzonden. In de uitnodiging wordt het doel van het onderzoek toegelicht en staat de link die men naar de vragenlijst leidt.

De respondenten zijn willekeurig verdeeld over drie groepen welke gedurende driemaal per dag een uitnodiging kregen om de registratie te voltooien. Hier is voor gekozen om een goede spreiding te krijgen van alle momenten op de dag, waarmee rekening is gehouden met verschillen in verspilling op doordeweekse dagen en weekenddagen.

Het veldwerk heeft gelopen van dinsdag 31 mei t/m maandag 6 juni.

Tijdens het veldwerk hebben we geen gebruik hoeven te maken van reminders, omdat de respons goed binnenliep, zelfs met een korte invulmogelijkheid voor de vragenlijst.

Dataverwerking en weging

Na het veldwerk zijn de resultaten van alle vragenlijsten ($7 \times 3 = 21$) weer samengevoegd tot één databestand. Deze zijn vervolgens gewogen naar ideaalcijfers (Gouden Standaard) voor de Nederlandse populatie van 4 jaar en ouder op de kenmerken geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, grootte van het huishouden en regio.

Meetmethode

In dit onderzoeksrapport zijn de volumes van verspilling per persoon gerapporteerd. Echter dient bij de interpretatie van de resultaten rekening gehouden te worden met het volgende:

We beschrijven in dit rapport de mate van verspilling. Dat wil zeggen dat enkel verspilling binnenshuis in dit rapport is opgenomen. Daarbij dient altijd het volgende in het achterhoofd gehouden te worden. (Eten en) drinken doe je vaak samen met familie / huisgenoten. Om die reden is het aannemelijk dat verspilling een resultaat is van de handelingen van meerdere personen binnen het huishouden. Activiteiten als de tafel afruimen of producten uit de koelkast weggooien worden vaak door één persoon namens de andere huishoudleden gedaan.

In deze meting hebben we specifiek de verspilling per persoon uitgevraagd. Hoewel het mogelijk is dat de persoon ook verspilling voor anderen in kaart brengt, gaan wij in deze meting specifiek uit van verspilling per persoon. Iedereen is gevraagd alleen voor zichzelf de verspilling op te geven. Voor deelnemers onder de 16 jaar, is een gemachtigde ouder uitgenodigd om verspilling voor deze persoon in kaart te brengen.

Met deze methode denken wij verspilling nog beter in kaart te kunnen brengen.

3 Resultaten

De vloeistofverspilling in Nederland is toegenomen tot 177 ml per persoon per dag. Dit is een significante stijging ten opzichte van de meting die in 2019 is uitgevoerd. Als verschil met de meting uit 2019 zijn de volgende categorieën nieuw toegevoegd:

- Plantaardige dranken (bijvoorbeeld sojadrink, amandeldrink of haverdrink)
- Plantaardige dikvloeibare variaties (bijvoorbeeld sojayoghurt of kokosyoghurt)
- Mineraalwater en water met een smaakje (inclusief water met prik en limonade)

Deze nieuw toegevoegde categorieën verklaren echter niet het verschil met de meting van 2019.

Tabel: som van weggegooid aantal ml vloeistof

Verspilling per persoon per dag	2022ⁱ	2019ⁱⁱ	2016
Totaal aantal milliliter weggegooid	177 ml	125 ml	157 ml

Met name het aandeel koffie en thee dat wordt weggegooid is significant gestegen ten opzichte van 2019. Daarmee is de mate van verspilling van koffie en thee terug op het niveau van 2016. Maar ook dikke zuivelproducten zoals yoghurt, kwark of vla worden in de huidige meting significant vaker verspild dan in 2019. Voor de overige categorieën is getoetst of deze significant afwijken van de meting uit 2019, maar dat is niet het geval.

Tabel: som van alle verspilde vloeistoffen vanuit een glas en grootverpakking per categorie.

	2022ⁱ	2019ⁱⁱ	2016
Totaal aantal milliliter weggegooid	177 ml	125 ml	157 ml
Melk en karnemelk	28 ml	20 ml	28 ml
Zuiveldranken (bijvoorbeeld fruitmelk)	9 ml	9 ml	7 ml
Dikke zuivelproducten (bijvoorbeeld yoghurt, kwark of vla)	12 ml	10 ml	11 ml
Frisdranken (bijvoorbeeld cola, sinas of 7-up) en/of vruchtensappen	21 ml	16 ml	18 ml
Mineraalwater en water met een smaakje (inclusief water met prik en limonade)	11 ml	-	-
Koffie en/of thee	82 ml	64 ml	84 ml
Wijn (incl. port, champagne, etc.)	5 ml	2 ml	-
Bier	2 ml	1 ml	-

Plantaardige dranken (bijvoorbeeld sojadrink, amandeldrink of haverdrink)	2 ml	-	-
Plantaardige dikvloeibare variaties (bijvoorbeeld sojayoghurt of kokosyoghurt)	0,3 ml	-	-
Sauzen	5ml	3ml	7ml

Resultaten die **vetgedrukt** zijn, vertonen een significant verschil met de meting uit 2019.

Conclusie

De toename van de vloeistofverspilling is maar in beperkte mate toe te schrijven aan de toevoegingen van nieuwe categorieën. Mineraalwater en water met een smaakje (11 ml), plantaardige dranken (2 ml) en plantaardige dikvloeibare variaties (0,3 ml) dragen gezamenlijk voor 13 ml extra verspilling bij. Zonder deze categorieën, komt het totaal aantal milliliter verspilde vloeistof per dag uit op 164 ml. Ook deze hoeveelheid verschilt significant met het gevonden aantal verspilde milliliters dat in 2019 gevonden is (125 ml).

Uitsplitsing naar verspilling uit glas/mok of beker en grootverpakking

Hieronder vindt u de tabel waarin de herkomst van de verspilling is weergegeven per productgroep. Voor alle productgroepen is uitgevraagd of de verspilling heeft plaatsgevonden uit een beker/glas/mok of een grootverpakking. Met andere woorden of het product al ingeschonken en eventueel deels genuttigd is alvorens werd weggegooid of dat het vanuit de verpakking is weggegooid. Bij producten met een laag waargenomen gemiddeld aantal milliliter (<12ml) is het aantal waarnemingen erg laag waardoor de resultaten indicatief zijn. De resultaten hieronder zijn afgerond waardoor sommige productgroepen op 0 milliliter uitkomen en de som niet altijd op het totaal uitkomt. Voor sauzen is niet uitgevraagd of dit uit een grootverpakking heeft plaatsgevonden.

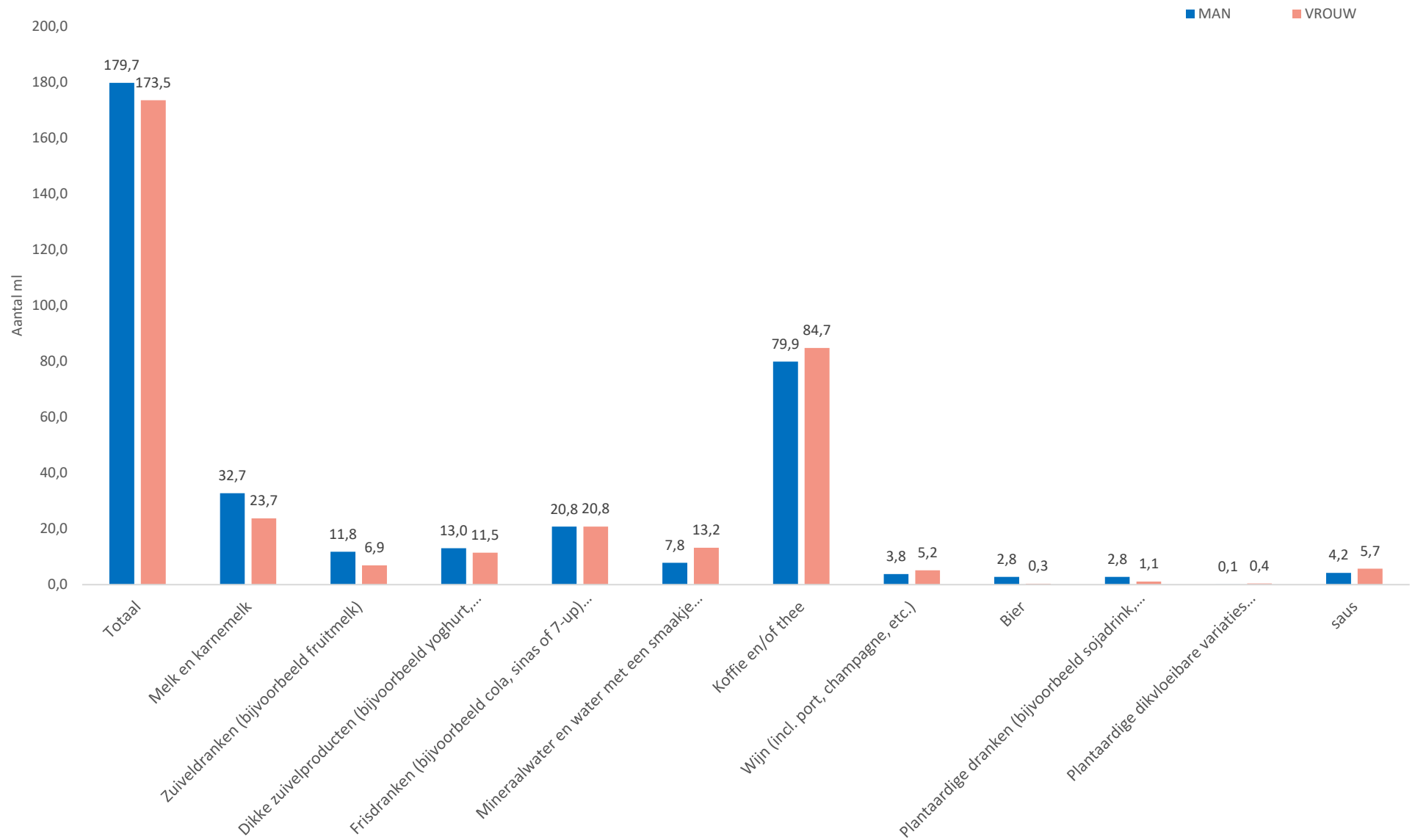
	2022ⁱⁱⁱ	Glas/mok/beker	Grootverpakking
Totaal aantal milliliter weggegooid	177 ml	70 ml	101 ml
Melk en karnemelk	28 ml	11 ml	17 ml
Zuiveldranken (bijvoorbeeld fruitmelk)	9 ml	4 ml	5 ml
Dikke zuivelproducten (bijvoorbeeld yoghurt, kwark of vla)	12 ml	3 ml	9 ml
Frisdranken (bijvoorbeeld cola, sinas of 7-up) en/of vruchtensappen	21 ml	7 ml	13 ml
Mineraalwater en water met een smaakje (inclusief water met prik en limonade)	11 ml	11 ml	0 ml
Koffie en/of thee	82 ml	27 ml	55 ml
Wijn (incl. port, champagne, etc.)	5 ml	3 ml	1 ml
Bier	2 ml	1 ml	0 ml

Plantaardige dranken (bijvoorbeeld sojadrink, amandeldrink of haverdrink)	2 ml	2 ml	0 ml
Plantaardige dikvloeibare variëties (bijvoorbeeld sojayoghurt of kokosyoghurt)	0,3 ml	0 ml	0 ml
Sauzen	5ml		-

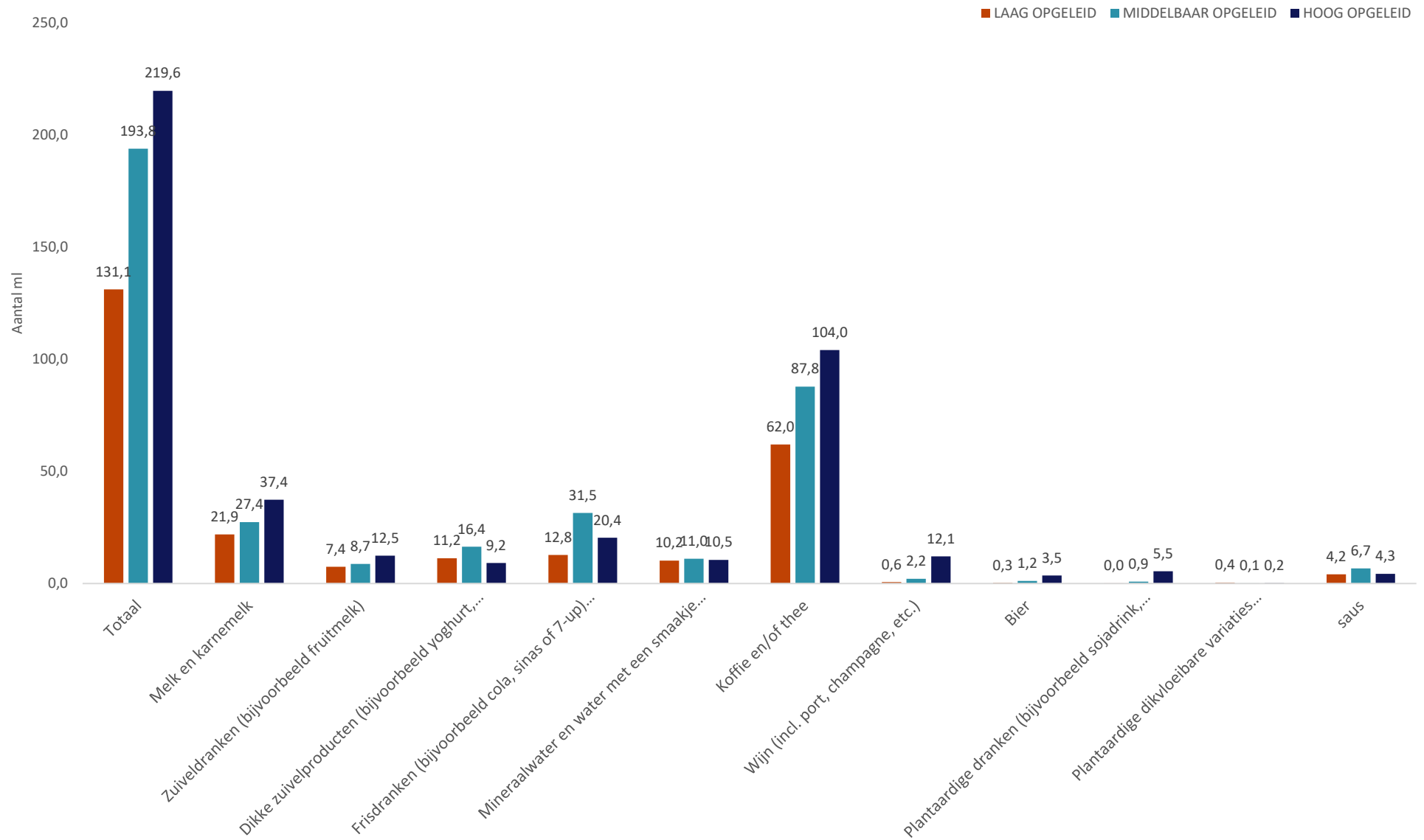
Uitsplitsingen naar achtergrondkenmerken

Op de volgende pagina's worden de resultaten van de afgelopen meting uitgesplitst naar een aantal sociaal demografische achtergrondkenmerken. De resultaten worden bewust niet vergeleken met de vorige meting, omdat de basis van de meting verschillend is.

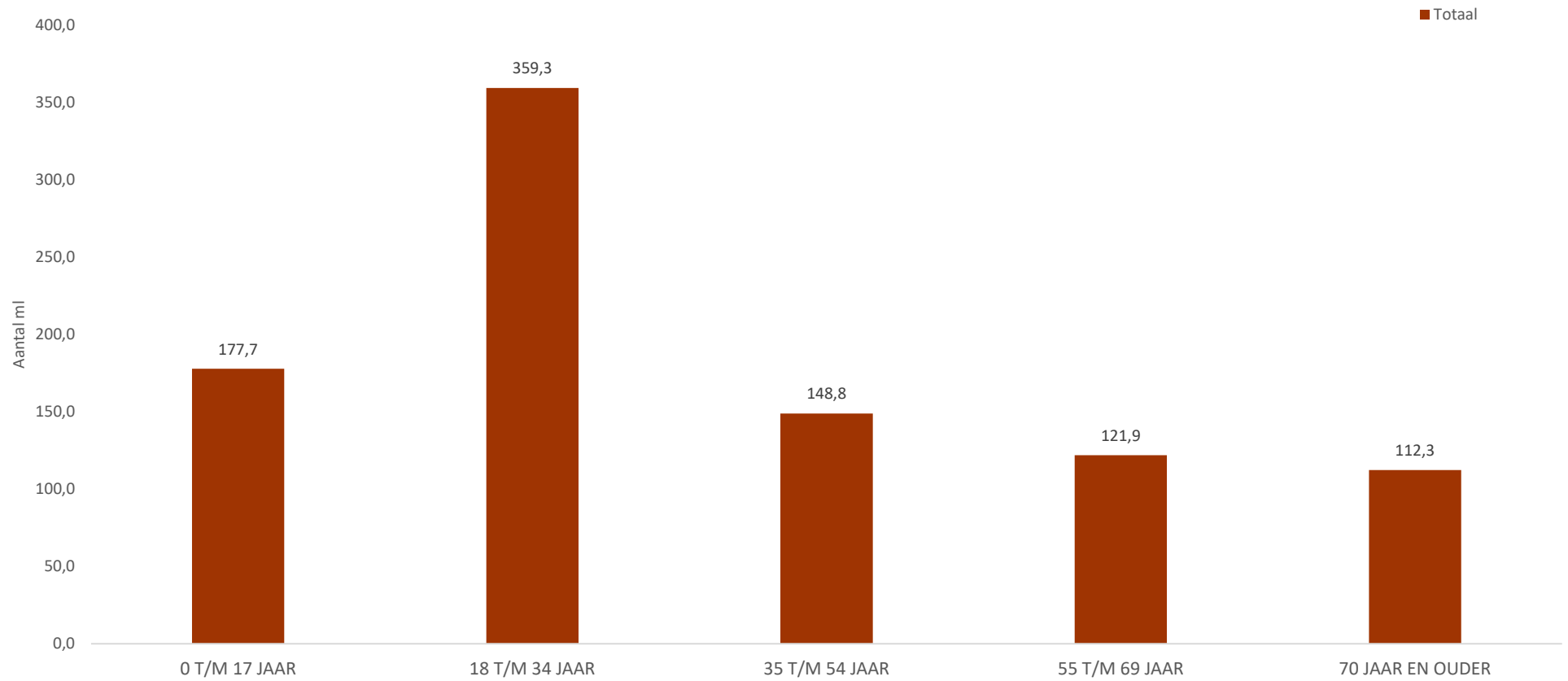
Geslacht

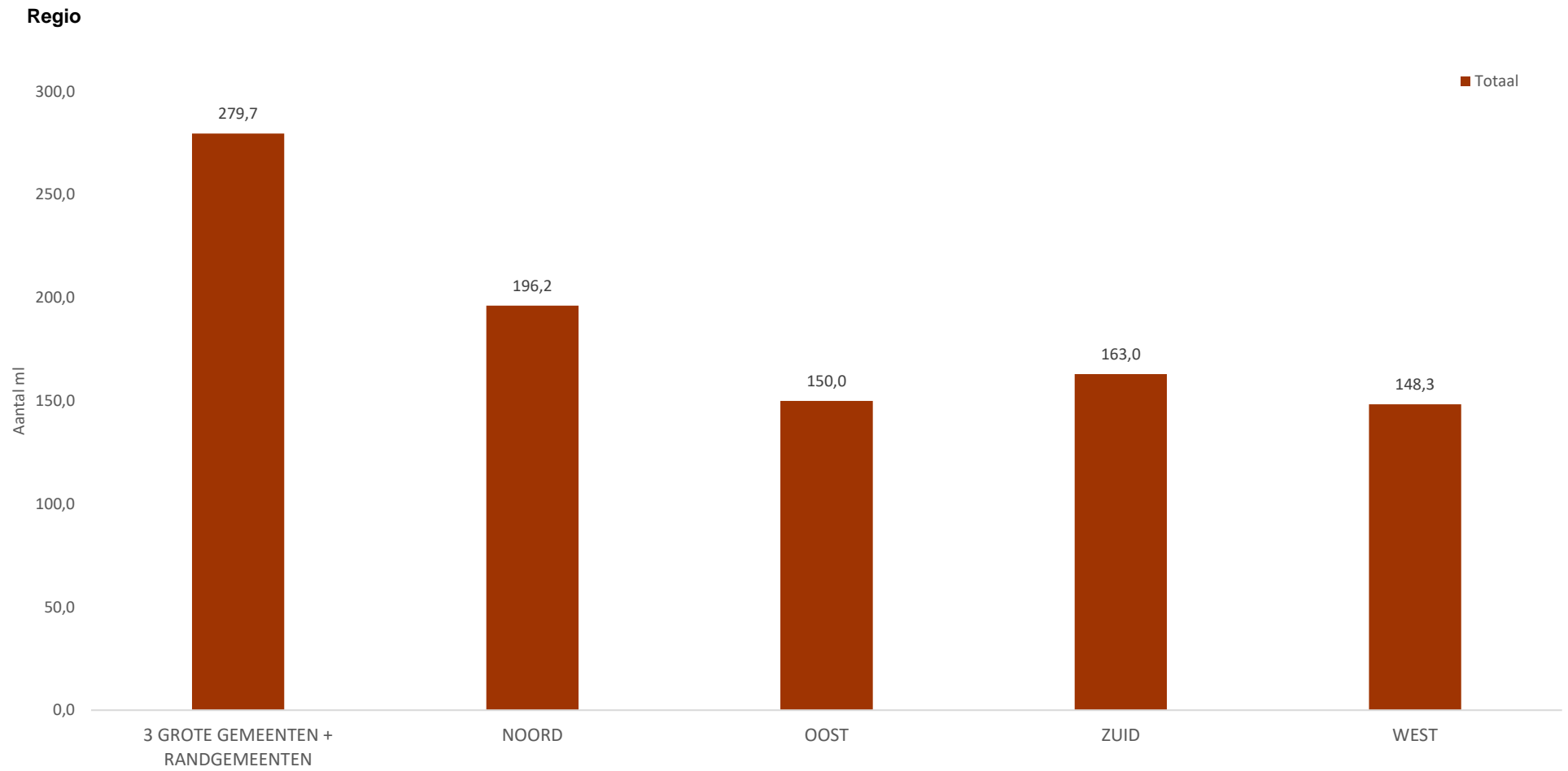

Opleiding

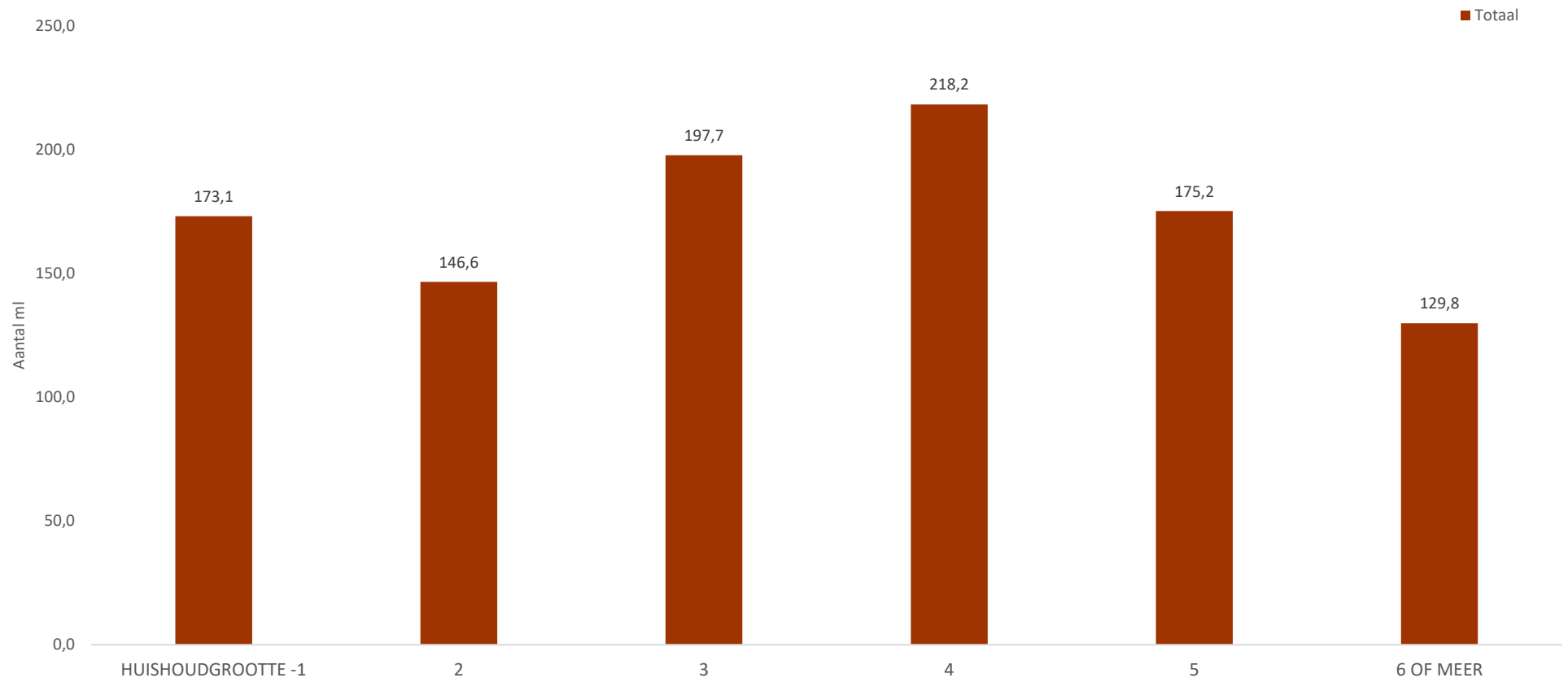

Leeftijd

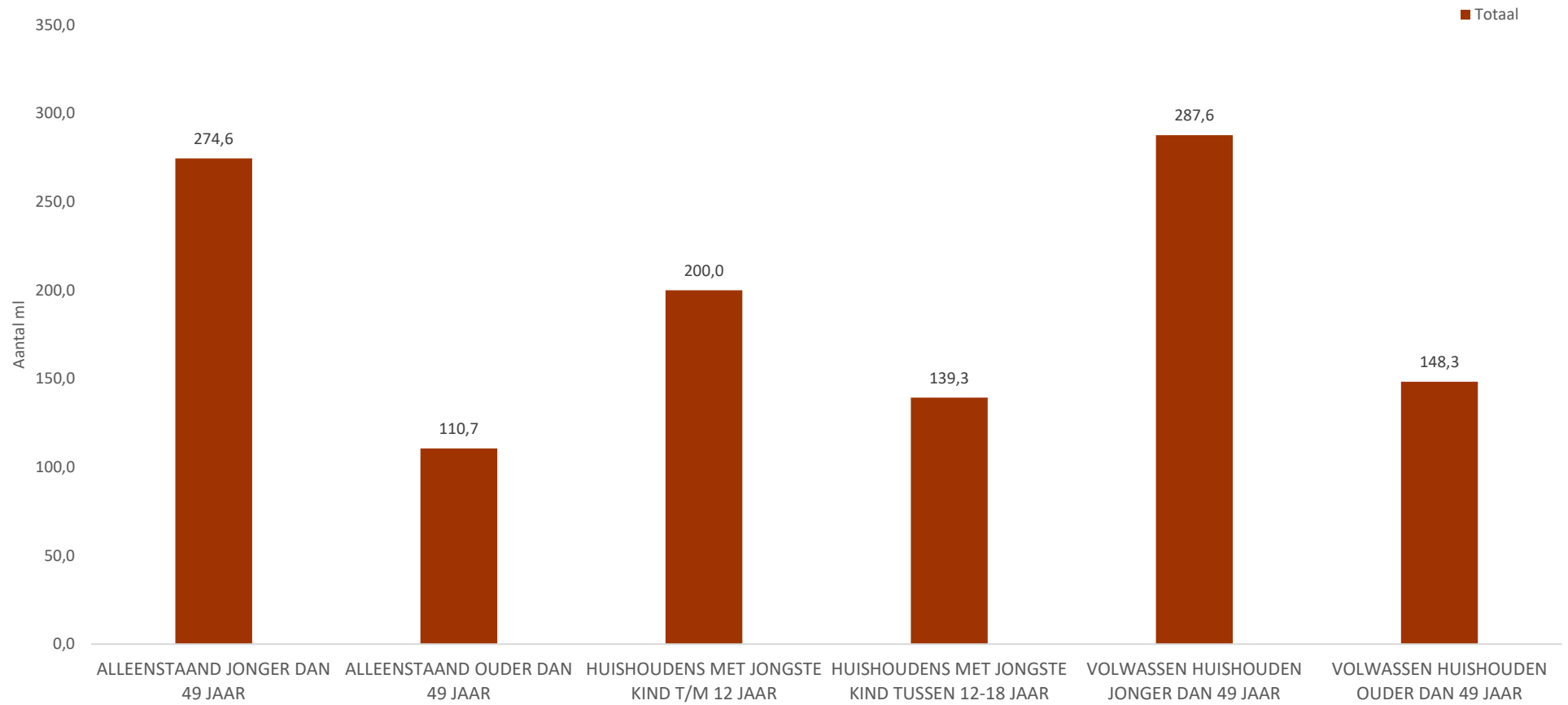

Huishoudgrootte

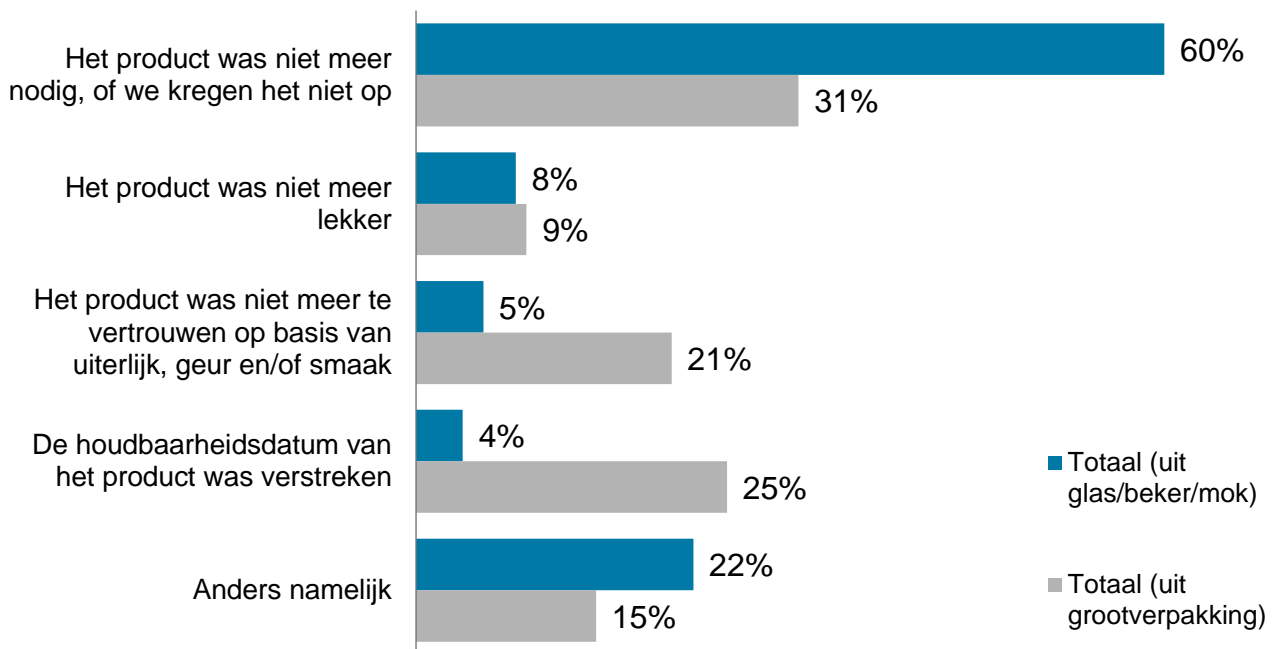

Levensfase

Redenen van verspilling

De redenen van verspilling naar categorie zijn bij elkaar opgeteld. Dit is gedaan omdat er geen significante verschillen zitten tussen de redenen per categorie. Daarnaast is de netto samplegrootte voor sommige categorieën niet groot genoeg. De totalen uitgesplitst naar redenen voor verspilling uit glas/beker/mok en redenen voor verspilling uit grootverpakking geven zo een beter en robuuster beeld van de verschillen tussen de redenen van verspilling

Bijlage: conversiematen

Inhoud glazen/mokken

Antwoordcategorie	Inhoud
Een glas/mok	284 ml $((\sim 240 + \sim 330)/2)$
Driekwart glas/mok	213 ml
Half glas/mok	142 ml
Kwart glas/mok	71 ml
Het laatste beetje	30 ml

Inhoud koffie/thee kannen

Antwoordcategorie	Inhoud
Een volle kan	1000 ml
Driekwart kan	750 ml
Halve kan	500 ml
Kwart kan	250 ml
Het laatste beetje	100 ml

Inhoud wijn/bier

Antwoordcategorie	Inhoud wijn	Inhoud bier
Een volle fles	750 ml	500/300 ml
Driekwart fles	562,5 ml	375/225 ml
Halve fles	375 ml	250/150 ml
Kwart fles	187,5 ml	125/75 ml
Het laatste beetje	100 ml	75/35 ml

Inhoud flessen frisdrank

Antwoordcategorie	Inhoud
Een volle fles	1500 ml
Driekwart fles	1125 ml
Halve fles	750 ml
Kwart fles	375 ml
Het laatste beetje	150 ml

Inhoud makken melk/zuiveldrank/dikzuivel/sap

Antwoordcategorie	Inhoud
Een vol pak	1000 ml
Driekwart pak	750 ml
Half pak	500 ml
Kwart pak	250 ml
Het laatste beetje	100 ml

Saus

Antwoordcategorie	Inhoud
een eetlepel	15 ml

ⁱ in 2022 zijn plantaardige dranken (bijvoorbeeld sojadrink, amandeldrink of haverdrink), plantaardige dikvloeibare variaties (bijvoorbeeld sojayoghurt of kokosyoghurt) en mineraalwater en water met een smaakje (inclusief water met prik en limonade) meegenomen in de meting, dit zat niet in de meting van 2019 en 2016.

ⁱⁱ in 2019 is bier en wijn meegenomen in de meting, dit zat niet in de meting van 2016. Totalen exclusief bier en wijn: aantal verspilde ml op 121ml per persoon per dag.

ⁱⁱⁱ in 2022 zijn plantaardige dranken (bijvoorbeeld sojadrink, amandeldrink of haverdrink), plantaardige dikvloeibare variaties (bijvoorbeeld sojayoghurt of kokosyoghurt) en mineraalwater en water met een smaakje (inclusief water met prik en limonade) meegenomen in de meting, dit zat niet in de meting van 2019 en 2016.